

Mäntän Musiikkijuhlien vuosittaisavustukset 2025-2028

Sivistys- ja kulttuurilautakunta 09.10.2024 § 145
2193/12.03.01/2024

Mäntän Musiikkijuhlat on Suomen merkittävin jokavuotinen kansainvälinen pianotapahtuma. Se on tähän mennessä järjestetty kaksikymmentäviisi kertaa vuodesta 1999 lähtien.

Festivaali on saanut Europe for Festivals – Festivals for Europe järjestön Effe Label -laatutunnustuksen viisi kertaa vuodesta 2015 lähtien osoituksena kuulumisesta eurooppalaisen festivaalien parhaimmistoon. Finland Festivalsin vuoden festivaaliksi Mäntän Musiikkijuhlat valittiin jo vuonna 2003 yhdessä Mäntän kuvataideviikkojen kanssa.

Toiminta ja vaikutus suomalaiseen musiikkielämään

Mäntän Musiikkijuhlat perustettiin edistämään pianomusiikin asemaa maassamme, tukemaan nuoria suomalaisia pianisteja ja tuomaan yleisön kuultavaksi harvoin kuultua pianomusiikkia. Vuonna 2010 määriteltiin festivaalin tavoitteeksi olla pianomusiikin ystävien kansainvälinen kohtaamispaikka.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi Mäntän Musiikkijuhlat järjestää

- kansainvälisesti korkeatasoisia pianokonsertteja
- erilaisia ilmaistapahtumia
- koulutusta nuorille pohjoismaisille pianolahjakkuuksille
- yhteisöpedagogisia tapahtumia mm. paikallisissa senioritaloissa, päiväkodeissa ja tuetun asumisen yksiköissä
- sekä tilaa uusia pianoteoksia suomalaisilta säveltäjiltä.

Kansainväliset pianokonsertit

Mäntän Musiikkijuhlat on eurooppalaisittain merkittävä kansainvälisten pianoresitaalien järjestäjä. Festivaalilla on järjestetty vuodesta 1999 noin 290 maksullista klassisen musiikin konserttia ja noin 200 ilmaistapahtumaa. Ilmaistapahtumia on toteutettu lounaskonserteista ja rock-musiikista runoiltoihin. Musiikkijuhlien kävijämäärä on ollut viime vuosina noin 3000–3600 henkeä / festivaali. Salien koon huomioon ottaen täyttöaste on ollut korkea.

Kotimaisten eturivin pianotaitelijoiden lisäksi festivaalin pianokonserteissa on esiintynyt suuri määrä maailman tunnetuimpia pianisteja, mm. Marc-André Hamelin, Elisabeth Leonskaja, Angela Hewitt, Seong-Jin Cho, Yeol Eum Son, Gabriela Montero ja Boris Giltburg.

Musiikkijuhlat on järjestänyt tapahtumia myös muulloin kuin festivaaliaikana. Radion sinfoniaorkesterin, Mäntän Musiikkijuhlien ja Mänttä-Vilppulan kaupungin yhteistyönä toteutettu konsertti vuonna 2014 keräsi 700 kuulijaa. Musiikkijuhlat on tehnyt myös yhteistyötapahtumia mm. Tampere-Talon ja Sinfonia Lahden kanssa.

Festivaalin pääkonserttipaikka on ollut vuodesta 2014 Serlachiuksen Kivijärvi-sali. Muita konserttipaikkoja ovat olleet Mäntän Klubi sekä Vilppulan ja Mäntän kirkot.

Ilmaistapahtumat

Festivaali järjestää joka vuosi useita ilmaistapahtumia. Näitä ovat mm. urkuvartit Mäntän ja Vilppulan kirkoissa, lounaskonsertit, nuorten pianistien pianovartit Serlachiuksella.

Koulutustoiminta

Musiikkijuhlien koulutustoiminta on laajaa ja pitkäjänteistä. Kansainväliset pianokurssit perustettiin festivaalin yhteyteen vuonna 2011. Vuodesta 2014 lähtien erityislahjakkaita nuoria pianisteja kouluttava Nuorten pianoakatemia on järjestänyt kesäperiodinsa Mäntän Musiikkijuhlien yhteydessä. Vuodesta 2021 Mäntän Musiikkijuhlat on järjestänyt Pohjoismaista pianoakatemiaa, johon on osallistunut pianolahjakkuuksia Ruotsista, Norjasta, Tanskasta, Islannista ja Virosta.

Yhteisökonsertit ja tilaisuudet

Musiikkijuhlien agendalla on myös laajempi sosiaalinen vastuu. Vuonna 2013 aloitettuja, ammattitaitoisten muusikko-pedagogien suunnittelemaa yhteisövastuukonsertteja ja yhteisöpedagogisia tilaisuuksia on järjestetty vanhainkodeissa, päiväkodeissa, tuettua asumista vaativissa kehitysvammaisten palvelukeskuksissa sekä vastaanottokeskuksissa. Vuonna 2024 niiden kautta musiikin iloa päästiin jakamaan yhteensä lähes kahdellesadalle mänttävilppulalaiselle.

Ensiesitykset ja tilausteokset

Musiikkijuhlilla kuullaan vuosittain ensiesityksiä ja tilausteosten kantaesityksiä. Vuoden 2015 kansainvälisen Sibelius-sävellyskilpailun pianosarjan voittoteokset ensiesitettiin musiikkijuhlilla. Valtakunnallisesti merkittäviä tilausteoksia on kuultu esimerkiksi Kalevi Aholta, Eero Hämeenniemeltä ja Matthew Whittallilta, sekä ensiesityksiä Jean Sibeliukselta, Erkki Melartinilta ja Camille Saint-Saënsilta. Vuoden 2024 kantaesitys oli Cecilia Damströmin säveltämä.

Musiikkijuhlat työllistäjänä

Mäntän Musiikkijuhlat on työllistänyt suuren määrän muusikoita. Festivaalilla on esiintynyt yhteensä 169 pianistia, joista 96 suomalaista. Lisäksi mestarikurssin ilmaisissa oppilaskonserteissa, pianovarteissa ja lounaskonserteissa on esiintynyt n. 120 nuorta pianistia. Muiden instrumenttien soittajia ja kapellimestareita Mäntän Musiikkijuhlat on työllistänyt orkesterit mukaan lukien noin 250.

Festivaalin palkattu henkilökunta koostuu ympäri vuoden työskentelevästä osa-aikaisesta tuotantotiimistä, jonka ytimeen kuuluvat taiteellinen johtaja, toiminnanjohtaja ja 1-2 tuottajaa. Festivaali siis työllistää, mutta samalla todettakoon, että iso osa tuotannollisesta työstä joudutaan kustannussyistä tekemään edelleen vapaaehtoistyönä. Ostopalveluina hankitaan mm. graafikoita, markkinointiväkeä, konserttivirttäjän ja instrumentinkuljetuspalveluita.

Vaikutus kaupungin näkyvyydelle

Mäntän Musiikkijuhlat on alueen selvästi kansainvälinen tapahtuma. Se on lisäksi oman alansa merkittävä toimija Euroopassa ja siksi näkyy laajasti sekä musiikkiyhteisön sisällä että laajalle yleisölle. Festivaalista on kirjoitettu artikkeleita ja sen konsertteja on arvioitu kiittävästi suomalaisissa lehdissä mm. Helsingin Sanomissa, Aamulehdessä, Keskisuomalaisessa, Hufvudstadsbladetissa ja musiikkilehti RondoClassicissa. Lisäksi

musiikkijuhlista on ilmestynyt artikkeleita eri aikakauslehdissä, mm. laaja reportaasi Saksan PianoNews -lehdessä. Kuluneena syksynä ilmestyy artikkeli ruotsalaisessa PianoStreet -julkaisussa.

Mäntän Musiikkijuhlat on tavoittanut erittäin laajan yleisön myös Yleisradion taltioiden ja lähettämien konserttien kautta. Radiointeja on tehty tähän mennessä 35, mikä vertautuu vuositasolla kooltaan paljon suurempien festivaalien, esimerkiksi Kuhmon kamarimusiikin radiointimääriin.

Laajan näkyvyyden kautta Musiikkijuhlat vaikuttaa osaltaan siihen, että Mänttä-Vilppula nähdään kulttuurisesti merkittävänä paikkakuntana ja siten vetovoimaisena kulttuurimatkailukohteena. Musiikkijuhlat on oleellinen osa Mänttä-Vilppulan taidekaupunki-brändiä.

Vaikutus yrityksille ja matkailulle

Mäntän Musiikkijuhlat teettää säännöllisesti kävijätutkimuksia, joissa tutkitaan Musiikkijuhlien vaikutusta seutukuntaan. Kävijätutkimukset osoittavat, että festivaalin kävijät ovat suurimmaksi osaksi ulkopaikkakuntalaisia. Suurin osa kävijöistä tulee Helsingistä, Tampereelta ja Jyväskylästä. Näiden lisäksi kävijöitä on myös muualta Suomesta. Viime vuosina ulkomaalaiset kuulijat ovat vakiintuneet osaksi kuulijakuntaa. Konserttivieraita saapuu niin lähempää Euroopasta kuin kauempaa Aasiastakin.

Matkailullisesti tapahtuma on hyvin vetovoimainen, sillä 89 % matkailijoista saapui Mänttään pääasiallisena syynään osallistua Musiikkijuhlille. Keskimäärin kävijät yöpyvät Mäntässä 2,9 vuorokautta.

Musiikkijuhlien talousvaikutukset ovat merkittäviä huolimatta tapahtuman suhteellisen lyhyestä kestosta (Festivaalin pituudeksi on viime vuosina vakiintunut viisi päivää ja ennen tapahtumaa järjestettävät mestarikurssit kestävät tämän lisäksi neljä päivää).

Salmi Platform oy:n toteuttaman kävijätutkimuksen (2023) mukaan yksittäinen festivaalikävijä kulutti alueen palveluihin keskimäärin 108 euroa vuorokaudessa. Pirkanmaan festivaalit ry:n tutkimuksen (2024) mukaan kävijöistä yli puolet käytti festivaalivierailuun enemmän kuin 100 euroa. Yksittäisiä kävijöitä on vuodessa keskimäärin noin puolet kokonaiskävijämäärästä (n. 3000-3600), mikä tarkoittaa, että tapahtuman kävijöiden liikevaihtovaikutus seutukunnan yrittäjille on tapahtuman ajalta merkittävä ollen yli 150 000 euroa.

Matkailusta saadun liikevaihtovaikutuksen lisäksi positiivisia taloudellisia vaikutuksia paikkakunnalle syntyy festivaaliorganisaation, taiteilijoiden ja mestarikurssiopiskelijoiden käyttämistä palveluista. Mäntän Musiikkijuhlat maksaa paikallisille yrityksille mm. majoituksista ja ruokailuista yli 20 000 euroa vuodessa. Käytännössä festivaalille annettu tuki palautuu paikallisille yrityksille moninkertaisena.

Edellä mainitun kävijätutkimuksen mukaan myös paikalliset pitävät Mäntän Musiikkijuhlia paikkakunnalleen hyödyllisenä ja tärkeänä tapahtumana. Paikallisista vastaajista 84 % koki, että tapahtuma kasvattaa paikkakunnan näkyvyyttä, vetovoimaa ja imagoa. 89 % paikallisista ei kokenut tapahtuman aiheuttavan käytännössä minkäänlaisia haittoja paikkakunnalle.

Yhteistyö Serlachiuksen kanssa

Serlachius-museoista on muodostunut keskeinen osa festivaalia. Serlachius Kartanon vaikuttava miljöö ja ympäristö palveluineen tekevät vuodesta toiseen vaikutuksen sekä festivaaliyleisöön että kansainvälisiin esiintyjiin.

Niin paikalliset kuin ulkopaikkakuntalaiset ovat kävijätutkimusten mukaan samaa mieltä siitä, että tapahtuma edistää paikkakunnan vetovoimaa, yksilön hyvinvointia, paikallista kulttuuritarjontaa sekä monimuotoisuutta.

Toiminnan tukeminen

Mänttä-Vilppulan kaupunki on tukenut kansainvälistä pianofestivaalia ja sen ohessa järjestettäviä mestarikursseja nelivuotisilla rahoituspäätöksillä. 2021–2024 aikana vuosittainen tuki on ollut 28.000 euroa.

Kaupungin useamman vuoden kattava rahoitussitoutuminen on antanut festivaalia ylläpitävälle Mäntän Musiikkijuhlien Tuki ry:lle mahdollisuuden korkealaatuiseen ja pitkäjänteiseen toteuttamiseen. Kaupungin tuki on myös vahvistanut merkittävästi festivaalin muiden yhteistyökumppanien ja rahoittajien sitoutumista vuosittaisiin toteutuksiin.

Mäntän Musiikkijuhlien Tuki ry:lle esitetään 2025-2028 vuosittaiseksi avustukseksi 25.000 euroa toteuttamaan pianofestivaalia ja sen ohessa järjestettävää mestarikurssia. Lisäksi kaupunki sitoutuu antamaan yhdistykselle festivaalin aikaiseen käyttöön veloituksettoman toimistotilan ja harjoittelutilat soittimiseen kaupungin hallinnoimista/ylläpitämistä musiikkitaloista.

Esitetty avustuksen määrä on huomioitu kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden vuoden 2025 suunniteltuun talousarvioon (kulttuuriavustukset).

Valmistelu ja lisätiedot:
kulttuuripäällikkö Antti Korkka
antti.korkka@taidekaupunki.fi, p. 044 4288 210

Esittelijä

Sivistysjohtaja Kari Tolonen

Päätösesitys

Sivistys- ja kulttuurilautakunta päättää

1. esittää kaupunginhallitukselle Mäntän Musiikkijuhlien Tuki ry:n vuosittaiseksi tueksi 25.000 euroa toteuttamaan pianofestivaalia ja sen ohessa järjestettävää mestarikurssia 2025-2028

2. esittää kaupunginhallitukselle sitoutumista antamaan yhdistykselle festivaalin aikaiseen käyttöön veloituksettoman toimistotilan ja harjoittelutilat soittimiseen kaupungin hallinnoimista/ylläpitämistä musiikkitaloista

3. lisäksi valtuuttaa kulttuuripäällikön valmistelevaan sopimuksen kaupungin ja Mäntän Musiikkijuhlien Tuki ry:n välillä kaupunginhallituksen/kaupunginvaltuuston päätöksenteon tueksi.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin yksimielisesti.